

Graantekeningen in het Bildtse landschap

Ode aan M.C. Escher
op het Bildt

HENK RUSMAN

NIEUWEBILDTDIJK 56
9078 PR OUDEBILDTZIJL
TEL: 0518-421686 / 0654211624
ABN-AMRO BANK NR. 580916219
IBAN: NL85 ABNA 0580916219
BTW. nr. 0682.67.563.B.01
K.v.K. nr. 01144441
Internet: WWW.henkrusman.nl
E-mail : h.rusman@planet.nl

Oude Bildtzijl september 2017

Landschapsproject, Graantekening in het Bildtse landschap
Een ode aan het artistieke werk van M.C. Escher

Als kunstenaar en inwoner van het Bildt geniet ik jaarlijks van de wisselende seizoenen. Na de winterperiode in het bijzonder. Als de akkerbouwers de verschillende gewassen in de grond hebben vind er een ware metamorfose plaats in de beleving van het Bildtse landschap. De strakke grauwe akkers veranderen langzaam in een patroon van groene kleurschakeringen die zo mooi waarneembaar zijn vanaf de Bildtdijken.

Elk jaar zijn er weer de momenten van verwondering die mijn aandacht vangen, zoals de schaduwen van wolken die over het landschap glijden en de kleurverandering van de gewassen.

Regelmatig sta ik stil bij grote kavels graan die me, al wuivend door de wind, staan uit te dagen. Niet zo zeer om geoogst te worden maar om er eens een keer iets in te maken.

We kennen natuurlijk van uit het verleden de graancirkels, die uitdaging om zo iets te maken heb ik ook maar dan in de vorm van grote tekeningen, wetmatige structuren, die in een graanakker zijn aangebracht.

Eerdere pogingen van me om met toestemming van een akkerbouwer zo iets te doen liepen stuk omdat dit natuurlijk ten koste gaat van de opbrengst.

Dit jaar was er bij mij een extra reden om nog eens een poging te wagen om in ieder geval een kleinschalige proef te doen.

Die extra reden is dat volgend jaar (2018) Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa is.

Voor het Bildt zijn "De Bildtse Aardappelweken" geprogrammeerd met diverse programmaonderdelen waaronder ook van 21 juni t/m 15 juli opendagen bij diverse akkerbouw bedrijven en het programma "Vruchtbare grond".

Vanaf april t/m oktober 2018 is er ook, in het Fries museum, een grote tentoonstelling met werken van M.C. Escher geprogrammeerd.

Het leek me interessant en uitdagend en om deze twee activiteiten te verbinden door in 2018 grootschalige wetmatige structuren aan te brengen in graanakkers om daarmee op een kunstzinnige manier aandacht te vestigen op het Bildt als bijzonder woon en akkerbouwgebied en een ode te brengen aan het artistieke werk van M.C. Escher.

Akkerbouwer Jan Hoogland kon ik enthousiast krijgen voor dit project en gaf me toestemming een proef uit te voeren in één van zijn graanakkers.

Samen met een collega kunstenaar Marco Goldenbeld en vriend Sied van der Veen hebben we de uitvoering opgepakt.

De tekening die we gemaakt hebben is geïnspireerd op de onmogelijke kubus van Escher. Een geslaagde proef die alles in zich heeft om volgend jaar uit te groeien tot een spraakmakend landschapsproject op verschillende locaties op het Bildt,

Uitvoering

Om het project te spreiden over het gebied langs de Oudebil dtdijk is de denkrichting om 3 grote projecten van ± 1 hectare uit te voeren in de polder die gezien hun afmetingen en plaats alleen van een hoogte goed te zien zijn. Daarnaast denk ik aan nog 3 kleinere projecten van $\pm 1/2$ hectare die vanaf de Oudebiltdijk goed zichtbaar zullen zijn.

Elk project zal uitgevoerd worden door een andere kunstenaar werkend in de geometrisch abstracte richting, eventueel geassisteerd door een groep vrijwilligers (De Mienskip). Het moet duidelijk zijn dat het niet de bedoeling is kopieën te realiseren van bestaande werken van Escher, maar elke kunstenaar in zijn eigen signatuur een autonome project realiseert dat geïnspireerd is op wetmatige vormveranderingen, ritmiek en herhaalpatronen.

Een uitgangspunt dat een subtiele verwijzing in zich heeft naar inspiratiebronnen van M.C. Escher.

Er zijn al diverse enthousiaste gespreken geweest met akkerbouwers die graag bereid zijn medewerking te verlenen aan dit project.

Ook is de opzet van dit landschapsproject inmiddels toegevoegd aan het programma "Sense of Place" van Joop Mulder, een hoofd programmaonderdeel van LF Culturele Hoofdstad 2018.

Voor de uitvoering van de verschillende projecten zijn, al contacten gelegd met diverse kunstenaars o.a. op het Bildt woon en werkende kunstenaars maar ook leden van de vakgroep Ars et Mathesis (zie <http://www.arsetmathesis.nl/>)

De voorlopige selectie bestaat uit:

Henk Rusman / gemeente het Bildt (initiatiefnemer)

Bowe Roodbergen / gemeente het Bildt

Marco Goldenbeld / gemeente het Bildt

Rinus Roelofs / Hengelo

Zoals ik al eerder aangaf is uitvoering van dit landschapsproject in het kader van CH 2018 alleen mogelijk als er voldoende financiële middelen beschikbaar komen om het verlies aan opbrengsten aan boeren te compenseren en er voor de uitvoeren de kunstenaars een basisvergoeding voor uitvoering beschikbaar is.

Het totale project is begroot op ongeveer € 20.000,- (zie de begroting)

Joop Mulder, zal zich inzetten in het kader van Sense of Place € 10.000, - in te brengen als deelfinanciering, blijft nog een te financieren bedrag over van € 10.000, - om het project uitvoerbaar te maken.

Zichtbaarheid

Het totaalbedrag is excl. voorzieningen om de grotere projecten vanuit een hoogte te bekijken.

Voor de aan de Oudebildtdijk gesitueerde tekeningen zijn geen extra voorzieningen nodig.

Deze tekeningen in de graanakkers zullen goed zichtbaar zijn van de hoger gelegen dijk.

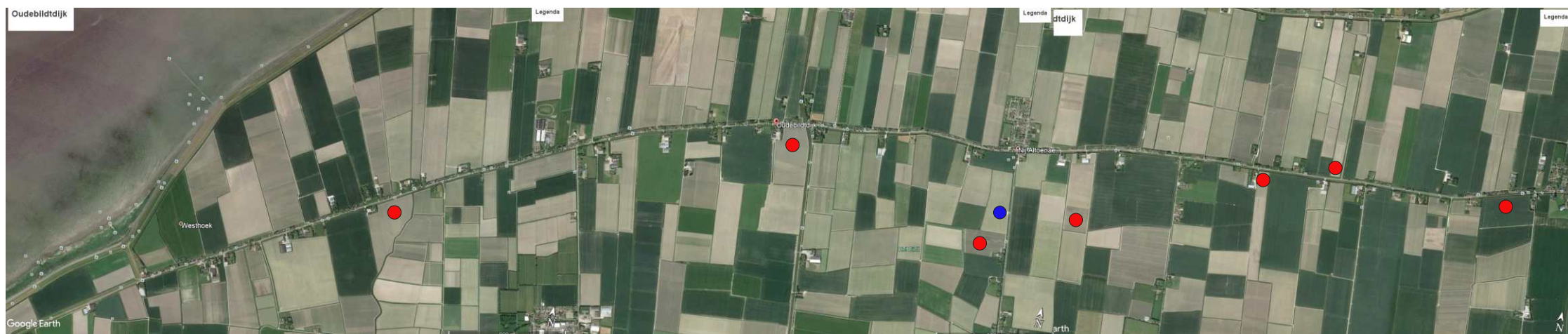
Voor de tekeningen in de polder licht dit anders.

Als extra publiek strekker is er het streven om een 38 mtr, hoog reuzenrad te plaatsen in de polder op de bietenopslagplaats aan de Stadhoudersweg. Dit reuzenrad geeft niet alleen zicht op de in de polder gesitueerde graantekeningen, maar biedt ook een unieke kans het Bildtse landschap op een bijzondere manier te ervaren en te beleven incl. de kustlijn en de eilanden.

Het huren van reuzenrad is echter een kostbare zaak en zal zichzelf met een reële exploitatieopzet moeten bekostigen. Met een aantal Bildtse ondernemers zijn inmiddels positieve gesprekken gevoerd om de exploitatie van het reuzenrad gezamenlijk op te pakken. Een definitieve beslissing zal genomen worden als er meer duidelijkheid is over het door gaan van het kunstproject.

Henk Rusman

- Overzicht van diverse in 2018 beschikbaar gestelde graanakkers langs de Oudebildtdijk

- Voorlopig bepaalde plaats landschapsbeleving (eventueel reuzenrad)

Foto's uitvoering proef

HENK RUSMAN
BEELDENDKUNSTENAAR

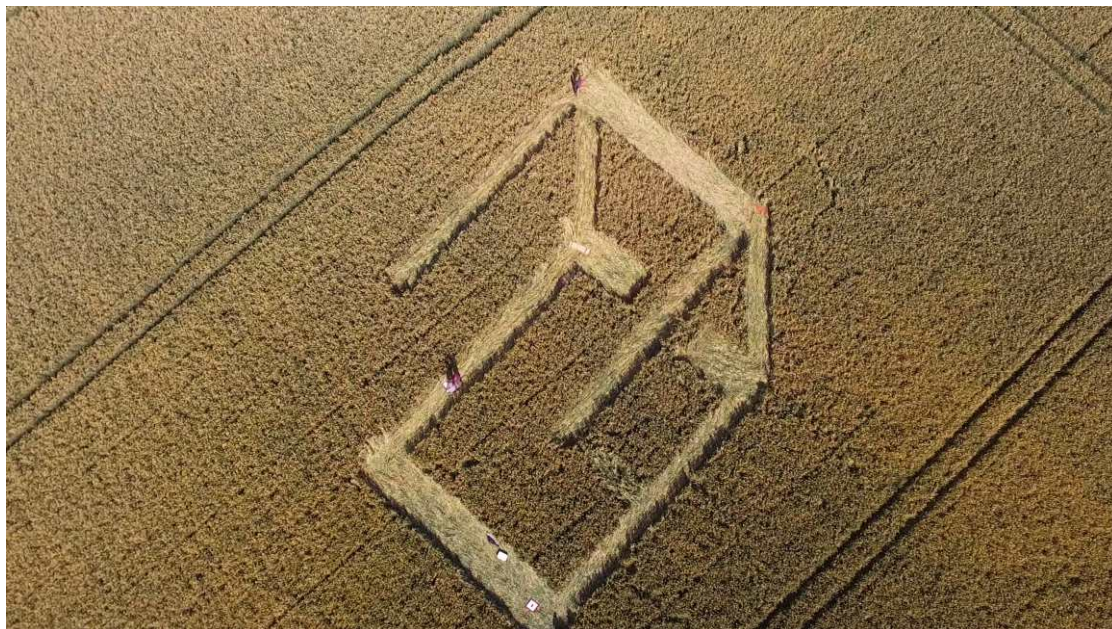
NIEUWEBILDTDIJK 56
9078 PR OUDEBILDTZIJL
TEL: 0518-421686 / 0654211624
ABN-AMRO BANK NR. 580916219
IBAN: NL85 ABNA 0580916219
BTW. nr. 0682.67.563.B.01
K.v.K. nr. 01144441
Internet: WWW.henkrusman.nl
E-mail : h.rusman@planet.nl

Foto's uitvoering proef

HENK RUSMAN
BEELDENDKUNSTENAAR

NIEUWEBILDTDIJK 56
9078 PR OUDEBILDTZIJL
TEL: 0518-421686 / 0654211624
ABN-AMRO BANK NR. 580916219
IBAN: NL85 ABNA 0580916219
BTW. nr. 0682.67.563.B.01
K.v.K. nr. 01144441
Internet: WWW.henkrusman.nl
E-mail : h.rusman@planet.nl

Escher's 'onmogelijke kubus' in het Bildtse graan

Vanaf de oude zeedijk is het nauwelijks waarneembaar, maar een bijzonder kunstwerk siert sinds vorige week het graan langs de Nieuwebildtdijk. Er kwamen geen buitenaardse wezens aan te pas: kunstenaar Henk Rusman zette samen met Marco Goldenbeld en Sied van der Veer de 'onmogelijke kubus' van M.C. Escher in het gewas. Van boven is het kunstwerk het beste te zien, en Rusman wil het werk in 2018 - tijdens Culturele Hoofdstad - herhalen.

Door Gerard de Jong

Hij liep al jaren met het idee rond. "Als kunstenaar en inwoner van het Bildt geniet ik jaarlijks van de wisselende seizoenen, en na de winterperiode in het bijzonder. Als de akkerbouwers de verschillende gewassen in de grond hebben vindt er een ware metamorfose plaats in de beleving van het Bildtse landschap," aldus Rusman. "Regelmatig sta ik stil bij grote kavels graan die me, al wuivend door de wind, staan uit te dagen. Niet zo zeer om geogost te worden maar om er eens een keer iets in te maken."

Graancirkels

De kunstenaar liet zich inspireren door de graancirkels. "Wetmatige structuren die in een graanakker worden aangebracht, dat wilde ik graag. Eerdere pogingen om met toestemming van een akkerbouwer zo iets te doen liepen stuk omdat dit natuurlijk ten koste gaat van de opbrengst." Dit jaar vond hij echter akkerbouwer Jan Hoogland bereid om een proef uit te mogen voeren op een van zijn graanakkers langs de Nieuwebildtdijk. Het moest ook dit jaar nog, volgens Rusman: "Ik had een extra reden om nog eens een po-

ging te wagen, om in ieder geval een kleinschalige proef te doen.

Die reden is dat het volgend jaar Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad is. Voor het Bildt staan de Bildtse Aardappelweken geprogrammeerd, met diverse programmaonderdelen waaronder ook open dagen bij diverse akkerbouwbedrijven. Datzelfde jaar is in het Fries Museum een grote tentoonstelling met werk van kunstenaar M.C. Escher. Het leek me interessant en uitdagend om deze twee activiteiten te combineren."

'Ode aan het Bildt'

Rusman maakte een tekening die gebaseerd is op de 'onmogelijke kubus' van Escher, de kunstenaar die veel speelde met perspectief en visuele illusies opriep.

"De kubus is één van de platonische vormen die symbool staat voor de aarde. Door deze vorm aan te brengen in de graanakker wil ik op een kunstzinnige manier de aandacht vestigen op het Bildt als bijzonder woon- en akkerbouwgebied, en is het tegelijkertijd een ode aan het werk van Escher."

Luchtballon

Zo gezegd, zo gedaan. Vorige week togen Rusman, Marco Goldenbeld en Sied van der Veer het land bij Hoogland in. Met planken die ze voor zich neerlegden traptten ze het graan plat in de vorm van de kubus. "Vanaf de Nieuwebildtdijk is de figuur nauwelijks te zien. Daarom hebben we ook met een drone opnames gemaakt. Ik ben heel tevreden over de proef, al moeten we nog wel wat aan de zichtbaarheid doen, willen we het volgend jaar herhalen." De kunstenaar denkt daarbij aan een

verankerde luchtballon, die nieuwsgierigen even de lucht in tilt zodat ze de figuur goed kunnen zien. De proef is wat Rusman betreft echter zeer geslaagd. Hij wil het ontwerp nog wat bijstellen, maar gaat zeker proberen volgend jaar opnieuw uit te pakken in het Bildtse graan. "Het lijkt me prachtig om dit tijdens de Aardappelweken te doen."

Op de foto's: Henk Rusman, Marco Goldenbeld en Sied van der Veer druk bezig in het graan. Rechtsboven begonnen ze, linksonder het resultaat vanuit de lucht. (foto's: Theo Span)

Escher in het graan

GITTE BRUGMAN

OUDE BILDZIJL Al jaren vormt het Bildtse graan een uitdaging voor kunstenaar Henk Rusman. Eindelijk mocht hij deze week het veld in om een proefkunstwerk te maken.

Henk Rusman woont en werkt op het Bildt, waar hij geniet van de wisselende seizoenen. Vooral als na de winter de verschillende gewassen de grond in gaan, ondergaat zijn omgeving een metamorfose. De strakke grauwe akkers veranderen in een patroon van groene tinten, allemaal mooi waar te nemen vanaf de Bildtdijken.

Als het graan dan wuivend in de wind staat, voelt hij zich uitgedaagd. „Niet zo zeer om te oogsten, maar om er eens een keer iets in te maken...” Iets vergelijkbaar met een graancirkel, maar dan in zijn eigen geometrische stijl, volgens wetmatige structuren. „Graan is het best, want dat tekent zo mooi. Je krijgt ook een echt 3D-effect en kunt heel gedetailleerd werken.”

Hij deed al eerder pogingen om van akkerbouwers toestemming te

‘Je krijgt een echt 3D-effect en kunt heel gedetailleerd werken’

krijgen voor zo’n ingreep. Maar „die liepen stuk, omdat dit natuurlijk ten koste gaat van de opbrengst”. Hoewel het graan van het Bildt veelal voor veevoer bestemd is, zagen boeren toch bezwaren.

Echter, in het Culturele Hoofdstad-jaar wil het Bildt zich nadrukkelijk presenteren als landbouwgebied. Tijdens de Bildtse Aardappelweken staan dan open dagen op het programma, zoals bij vorige edities. „Soms moet je kiezen. En promotie is ook belangrijk.” Dat, en de op handen zijnde expositie over M.C. Escher in het Fries Museum, waren voor Rusman reden om nog een keer bij zijn burens aan te kloppen. „Escher is in het Noorden heel erg ondergewaardeerd, vind ik.”

Dit keer vond hij een gewillig oor bij akkerbouwer Jan Hoogland. In

een graanakker tussen de Nieuwen en de Oudebildtdijk, ter hoogte van nummer 200, begaf Rusman zich deze week met collega Marco Goldenbelt en vriend Sied van der Veer tussen de halmen. Ze voerden een tekening uit gebaseerd op de onmogelijke kubus van Escher.

Het ging in dit geval nog om een proef van zo’n 20 bij 20 meter. „We zijn er wel achter dat die schaal groter moet, en dat we dichter bij de dijk moeten werken.” De zichtbaarheid vanaf de dijk zou beter kunnen. „Misschien moet het publiek met een ballon omhoog om over het hele gebied te kunnen kijken”, oppert Rusman.

Tot nu toe kreeg hij positieve reacties op de beelden die hij deelde van het tijdelijke kunstwerk. Als dit enthousiasme blijvend is, gaat hij door met de organisatie. Dan krijgen kunstenaars – ook Friese – een uitnodiging om met ontwerpen te komen, die in 2018 kunnen worden uitgevoerd. „Als je tijdig begint, kun je ook rekening houden met het zaaien, door bijvoorbeeld het patroon in een ander gewas of groenbemester uit te zetten.”

Henk Rusman heeft met Marco Goldenbelt en Sied van der Veen een kunstwerk in het graan gemaakt, dat bij voldoende enthousiasme onder boeren en kunstenaars een vervolg krijgt in 2018. FOTO THEO SPAN

Nieuwe Oogst

editie noord

Hoofredactie: Patrick Bramer Redactie: tel. 088-8886611 redactie@nieuweoogst.nl Advertenties: AgriPers BV, tel. 088-8886740, adverteren@agripers.nl Informatie en bezorging: 088-8886666, redactie@nieuweoogst.nl

Meer nieuws: www.nieuweoogst.nl

Het mediamerk van LTO Noord, ZLTO en LLTB

Jaargang 13, nummer 29, 22 juli 2017

Graankubus verrijst in Bildtse wintertarwe

Beeldend kunstenaar Henk Rusman (midden) maakte als proef een Escher-kubus in de wintertarwe van akkerbouwer Jan Hoogland in Oudebildtzijl. Rusman wil volgend jaar tijdens de Bildtse Aardappelweken met verschillende kunstenaars tekeningen maken bij meerdere boeren. Hiermee wil hij aandacht vestigen 'op het Bildt als bijzonder woon- en akkerbouwgebied en een ode brengen aan het artistieke werk van kunstenaar Escher'. Hoogland heeft zijn medewerking voor volgend jaar alweer toegezegd. 'Ik wil hem hiervoor graag een podium bieden. Dit kun je proberen zonder dat er blijvende schade in de granen is.'

Foto: Theo Span

